

ALACAK ve BORÇ SENETLERİNDE REESKONT UYGULAMASI

Kadir ŞAHİN^(*)

1 - GİRİŞ

İşletmelerin sınırsız sayılan yaşam sürelerinin sınırlı uzunlukta belli dönemlere bölünmesi ve her bir dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden ayrı olarak saptanmasını ifade eden dönemsellik kavramı gereği gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi, hasılat, gelir ve karların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlar ile karşılaştırılması gerekmektedir.

Değerleme ise Vergi Usul Kanununun 258. maddesinde, “*Vergi matrahının tespiti ile ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespitidir.*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu maddeden başlamak üzere Vergi Usul Kanununda değerlendirme ölçekleri ile birlikte hangi iktisadi kıymetin hangi değerlendirme ölçeği ile değerlendirileceği belirlenmiştir. Bu değer-

leme ölçekleri, tanımda yer alan vergi matrahını tespit etmek ile beraber mali tablolarımızda yer alan kalemlerin bakiyelerinin oluşumuna da sebebiyet vermektedir.

Değerleme işlemlerinden reeskont; alacak ve borç senetlerinin değerlendirme günündeki değerlerine indirgenmesi işlemidir. Çünkü değerlendirme gününde senedin nominal değeri, değerlendirme günü ile senedin vade tarihi arasındaki süreye isabet eden faizi de kapsamaktadır. Reeskont işlemi ile faiz miktarı tespit edilmektedir. Tespit edilen miktar, kurumların mali karlarının hesaplanmasında göz önüne alındığından, mükelleflerin vergi matrahları böylece bir çeşit gelecek dönemlerini ilgilendiren gelir ve giderlerinden arındırılmaktadır. Bu makalemizde alacak ve borç senetlerinin değerlendirme gününde nasıl değerlendirileceği ve muhasebeleştirileceği ile özellikli durumlara yer verilmiştir.¹

^(*) Vergi Denetmeni

¹ Dr. Barış SİPAHİ, Marmara Üni. İİBF İşl. Böl. Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı Ar. Gör. “Alacak Ve Borç Senetlerinde Reeskont”

2- YASAL DÜZENLEMELER

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 258. maddesi ile Değerleme'nin tanımı yapılmış olup anılan kanun maddesi gereğince Değerleme; vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin vergi kanunlarında gösterilen gün ve zamanlardaki değerlerinin saptanmasıdır.

Değerleme ölçüleri ise VUK'un 261'inci maddesinde tespit edilmiştir. Alacak ve borç senetlerinin değerlendirme ölçüsü olan tasarruf değeri ise; "Bir iktisadi kıymetin değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değerdir." şeklinde VUK'un 264. maddesinde açıklanmıştır.

Alacak ve Borçlarla ilgili düzenleme anılan kanunun 281. ve 285. maddelerinde yer almıştır. Söz konusu madde hükümleri aşağıdaki şekildedir:

Alacaklar

Madde 281: (5228 sayılı Kanunun 59/1-b maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik, 01.01.2004, Yürürlük; 31.07.2004) Alacaklar mukayyet değerleriyle değerlendirilir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit alacaklar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır.(*)

Vadesi gelmemiş olan senede bağlı alacaklar değerlendirme gününün kıymetine irca olunabilir. Bu takdirde, senette faiz nispeti açıklanmış ise bu nispet, açıklanmamışsa Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto haddi uygulanır.

Bankalar ve bankerler ile sigorta şirketleri alacaklarını ya Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto haddi veya muamelelerinde uyguladıkları faiz haddi ile, değerlendirme günü kıymetine irca ederler.

Borçlar

Madde 285: (5228 sayılı Kanunun 59/1-c maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik, 01.01.2004, Yürürlük; 31.07.2004) Borçlar mu-

kayyet değerleriyle değerlendirilir. Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit borçlar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır.()*

Vadesi gelmemiş olan senede bağlı borçlar değerlendirme günü kıymetine irca olunabilir. Bu takdirde senette faiz nispeti açıklanmışsa bu nispet, açıklanmamışsa Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto haddinde bir faiz uygulanır.

Banka ve bankerler ile sigorta şirketleri borçlarını, Cumhuriyet Merkez Bankasına resmi iskonto haddi veya muamelelerinde uyguladıkları faiz haddiyle, değerlendirme günü kıymetine irca ederler.

(3239 sayılı Kanunun 22'nci maddesiyle eklenen fıkra) Alacak senetlerini değerlendirme gününün kıymetine irca eden mükellefler, borç senetlerini de aynı şekilde işleme tabi tutmak zorundadırlar.

Maddelerde yer alan "değerleme gününün kıymetine irca etme" ,o değerın Tasarruf Değeri ile değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Tasarruf değeri ise yukarıda açıklandığı üzere bir iktisadi kıymetin değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği değerdir.

Yasal düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere, reeskont işlemi, mükelleflerin ihtiyarına bırakılmıştır. Ancak mükelleflerin alacak senetlerine bu işlemi yapıp borç senetlerine yapmama gibi bir seçimlik hakları yoktur. Alacak senetleri reeskonta tabi tutulduğunda borç senetlerinin de reeskonta tabi tutulması zorunludur. Öte yandan, 1 No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre; bu mükellefler için reeskont uygulaması zorunlu hale getirilmiştir. Bu zorunluluk ticari karın hesabında geçerlidir. Bununla birlikte kanun metinleri ile açıkça ortaya konulduğu üzere banka, banker ve sigorta şirketlerinin reeskont yapmaları için alacak ve borçların senede bağlı

olmasına gerek olmaksızın, senede bağlı olsun veya olmasın alacak ve borçları için reeskont yapmak zorundadırlar.²

3- REESKONTA TABİ TUTULACAK ALACAK ve BORÇLARIN ÖZELLİKLERİ

3.1- Alacak veya Borcun İktisadi İşletme Bünyesinde Doğmuş Olması Gerekir

Bir alacak veya borcun reeskonta tabi tutulabilmesi için, söz konusu alacağın gelir yaratıcı ya da hasılat unsuru, keza borcun da maliyet veya gider unsuru olması gerekmektedir. Çünkü, reeskont işleminin mantığı gelir ya da hasılat veya maliyet ya da gider etkisi birden fazla yıla sirayet eden alacak ve borçların dönemsellik ilkesi gereği ait oldukları döneme mal edilmesidir.³

Bu durumda gelir ya da hasılat unsuru içermeyen avans niteliğindeki senetler ile teminat amacı ile alınan teminat senetleri ve hatır senetleri reeskonta tabi tutulamazlar. Diğer taraftan gelir unsuru bulunan alacak senetlerinin içindeki katma değer vergisi tutarlarının da reeskonta tabi tutulmasında bir engel bulunmamaktadır. Buna göre, işletmenin mal ve/veya hizmet artışından kaynaklanan bir alacak senedi var ise, bu senedin içerisinde katma değer de dahil bulunuyorsa, bu takdirde söz konusu senet bedeli üzerinden reeskont hesaplamak mümkündür.⁴

3.2- Alacak ve Borç Senede Bağlanmış Olmalıdır

Alacağın veya borcun reeskont işlemine tabi tutulabilmesi için alacak ve borcun bir senede

bağlı olması gerekir. Bir senede bağlı olmayan alacak ve borçlar için reeskont hesaplanması mümkün değildir. Ancak banka, banker ve sigorta şirketleri bu zorunluluğun dışındadır. Bunlar senede bağlı olsun veya olmasın tüm alacak ve borçlarını reeskont işlemine tabi tutmak zorundadırlar.

3.3- Senet Bir Vade İçermelidir

Alacağın veya borcun reeskont işlemine tabi tutulabilmesi için alacak ve borç senedinin vade içermesi gerekir. Çünkü sadece gelecek dönem de tahsil edilebilecek veya ödenebilecek bir borç reeskont işlemine tabi tutulabilir. Senedin belli bir tarih içermesi, senette belirtilen alacağın senet üzerinde yazılı vadeden önce tahsil edilemeyeceği ve borçlunun da vadeden önce borcunu ödemek zorunda olmadığı anlamına gelir. Görüldüğünde ödenecek olan veya belli bir vadeyi içermeyen senetler reeskont işlemine tabi tutulamaz.

3.4- Alacak veya Borcun Bağlı Olduğu Senedin Vade İçermesi Gerekir

Reeskonta tabi tutulacak alacak veya borç senedinin aynı zamanda vade içermesi gerekir. Çünkü reeskont işlemi mantığı gereği ancak gelecek dönemde tahsil edilebilecek veya ödenebilecek alacak veya borçlara uygulanabilir.

3.5- Senede Bağlı ve Vade İçeren Alacak Veya Borcun Değerleme Günü İtibari ile Vadesinin Gelmemiş Olması Gerekir

² GÜNGÖR Adem, " Alacak ve Borç Senetlerinde Reeskont Uygulaması", Vergi Raporu, Sayı:99

³ SÖYLER Halil, Tüm Yönleri İle Reeskont İşlemleri İstanbul 22 Eylül 2003

⁴ Beyanname Düzenleme Kılavuzu, HUD 2007

Alacak veya borcun reeskont işlemine tabi tutulabilmesi için, söz konusu alacak veya borcun bağlı olduğu senedin vadesinin değerlendirme günü itibari ile gelmemiş olması gerekmektedir.

3.6- Alacak veya Borç Senedinin Değerleme Günü İtibariyle İşletmenin Aktifinde veya Pasifinde Yer Alması Gerekir

Reeskont işlemine tabi tutulacak alacak veya borç senedinin değerlendirme günü itibariyle işletmenin aktifinde ya da pasifinde yer alması gerekmektedir. Ancak alacak senedinin değerlendirme günü itibariyle teminata veya tahsile verilmiş olması reeskonta tabi tutulmasına engel teşkil etmez

4- REESKONT İŞLEMİNDE ÖZELLİK ARZ EDEN DURUMLAR

4.1- Vadeli Çeklerde Reeskont

Ticaret Hukukumuzda çek, keşidecinin mevduatının bulunduğu bankaya, bu mevduattan belirli bir meblağı kendisinin öngördüğü kişilere ödemesi için vermiş olduğu yetkiyi ortaya koyan bir kambiyo senedir. Bununla birlikte, çeki, diğer kambiyo senetlerinden ayıran en önemli özellik, onun bir ödeme aracı olmasıdır. Çek, poliçe ve bono gibi kredi fonksiyonuna sahip değildir.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 692 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olan çeklerin çek niteliğini haiz olabilmesi için;

- 1- Çek Kelimesini
- 2- Kayıtsız ve şartsız muayyen bir bedelin ödenmesini
- 3- Ödeyecek kimsenin "muhatabın" ad ve soyadını,

- 4- Ödeme yerini,
- 5- Keşide "Düzenleme" gününü ve yerini,
- 6- Çeki çeken kimsenin (keşidecinin) imzasını ihtiva etmesi zorunlu olup, sayılan unsurlardan bir veya birkaçının bulunmaması o belgeyi çek olmaktan çıkaracaktır.

Görüleceği üzere, çekte bulunması gerekli unsurlardan olan keşide günü (tarihi) çekin ödenmek üzere muhataba ibraz süresinin belirlenmesinde önem taşımakta ve keşide tarihi çekin düzenlendiği andaki tarih olarak kabul edilmektedir.

Yukarıda da ayrıntılı açıklandığı üzere Vergi Usul Kanunu uyarınca vadesi gelmemiş olan alacak ve borç senetlerinin reeskonta tabi tutulması gerekecektir. Ancak bir ödeme aracı olarak kullanılan çeklerin vadeli düzenlenmiş olması adına çek düzenlenen yükümlünün ancak değerlendirme gününde vadesi gelmemiş senede bağlı alacak ve borçlar için uygulanması öngörülen Vergi Usul Kanununda yer alan reeskont uygulamasından yararlanmasına imkan tanımamaktadır.⁵

04.04.2000 tarih ve E:1999/408, K:2000/144 sayılı Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu Kararı'nda⁶; çekin vade ve faiz kaydı taşımasının yasal olarak mümkün bulunmadığı, uygulamada çekin çeşitli sebeplerle vadeli düzenlenmiş olmasının adına çek düzenlenen mükellefin, ancak değerlendirme gününde vadesi gelmemiş senede bağlı alacaklar için uygulanması öngörülen V.U.K.'un 281'nci maddesindeki düzenlemeden yararlandırılmasına olanak vermeyeceğine hükmedilerek vadeli çeklerin reeskonta tabi tutulmayacağı belirtilmiştir.

⁵ Vergi Usul Kanunu Sirküleri / 41

⁶ Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 07.04.2000 tarih ve E 1999/448, K 2000/145 sayılı kararı.

Aynı şekilde 19 Aralık 2000'de Danıştay 4. Dairesi tarafından verilen bir kararda⁷ " Vadeli olarak düzenlenen çeklerin reeskonta tabi tutularak, bulunan reeskont tutarının kurum kazancından indirilmesine ilişkin mahkeme kararı yerinde değildir. Çünkü bu konudaki kanun hükmü sadece vadeli düzenlenmesi mümkün olan senetlere ilişkin olup çekte vade bulunamayacağından, bu hükmün uygulanma olanağı yoktur." Yine 10 Haziran 2002'de Danıştay'ın 4. Dairesince verilen bir kararda⁸ "Vadeli olarak düzenlenen çekler reeskonta tabi tutulamayacaktır." şeklinde hükmedilmiştir.

Dolayısıyla, vadenin söz konusu olmadığı bu ödeme aracının reeskonta tabi tutularak hesaplanan reeskont tutarının gider yazılması mümkün değildir. Ancak ticari kârın tespiti için reeskont işlemi yapılabilir. Bu durumda hesaplanıp gider kaydedilen reeskont tutarı vergi matrahının saptanmasında kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır.⁹

4.2- Yabancı Para Cinsinden Alacaklar ve Borçlarda Reeskont

22.07.1998 tarih ve 4369 sayılı Kanunu'nun 7. maddesi ile yabancı paralar cinsinden olan senetli alacakların reeskonta tabi tutulması imkanı getirilmiştir. Yabancı para cinsinde olan alacak ve borçları reeskonta tabi tutulmasında aşağıdaki şartların aranması gerekmektedir.

-Yabancı para cinsinden olan alacak veya borcun senede bağlı olması,

- Senedin bir vade içermesi,
- Değerleme gününde senedin vadesinin gelmemiş olması,
- Reeskonta tabi tutulacak alacak senedinin ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olması,
- Alacak veya borç senedinin işletmenin aktifine kayıtlı olması.

Bu şartların tamamının var olması halinde, yabancı para cinsinden düzenlemiş olan alacak veya borç senetlerinin değerlendirilmesinde reeskont uygulaması yapılabilecektir.

Senette faiz oranının yazılı olması halinde bu faiz oranı esas alınır. Senette faiz oranının yazılı olmadığı durumlarda ise değerlemede gününde geçerli olan Londra Bankalar Arası Faiz Oranı (LIBOR) esas alınır.¹⁰

4.3- Senet Bedeline Dahil Olan KDV'nin Durumu

Senet bedellerine dahil olan KDV'lere reeskont uygulanıp uygulanmayacağı konusu tartışmalıdır. Maliye bakanlığınca verilen bir özelleştirme; şirketlerin ekonomik faaliyetlerinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan ve şirketlerin satışları sırasında satış bedeli ile birlikte alacak senedinin bedelini oluşturan KDV, işletme alacaklarının unsurunu teşkil eden ve dorudan doğruya mal veya hizmetin satılmasında kaynaklanan bir alacak olması nedenleriyle, reeskont uygulamasının alacak senedi içerisinde yer alan KDV, dahil bedel üzerinden yapılmasının mümkün olduğu be-

⁷ Danıştay 4. Daire 19.12.2000 tarih ve E.2000/662 K.2000/5353.

⁸ Danıştay 4. Daire 10.06.2002 tarih ve E.2001/1399 K.2002/2405.

⁹ GÜNGÖR Adem, " Alacak ve Borç Senetlerinde Reeskont Uygulaması", Vergi Raporu, Sayı:99

¹⁰ SÖYLER Halil, Tüm Yönleri İle Reeskont İşlemleri İstanbul 22 Eylül 2003

lirtmiştir. Bunun aksini savunan görüşler de bulunmaktadır. Bir görüşe göre; "... senet KDV tutarını da ihtiva edecek şekilde tanzim edilmişse, KDV tutarı hariç reeskont hesaplaması yapılır". Ancak senedin tamamı üzerinde reeskont hesaplaması yapılırsa KDV'ye isabet eden kısım KKEG olarak dikkate alınacaktır. ¹¹

4.4- Teminata Verilen Senetler

Teminata verilen senetler işletmenin mülkiyetinde olan ve halen işletme için bir alacağı temsil eden senetlerdir. Alacak senetlerinin bankaya teminata verilmiş olması ve karşılığında bir kredi alınmış olması, bu alacağın temlik edildiği anlamına gelmez. Teminata verilen senetler karşılığında bankadan alınan krediler ile senetler arasında ilişki istendiğinde başka senetlerle değiştirilebilir. Diğer taraftan bu senetlerle işletmenin portföyündeki senetler arasında bir fark bulunmamaktadır. Bu nedenle teminata verilen alacak senetleri de reeskonta tabi tutulabilmektedir.

5- REESKONT TUTARININ HESAPLANMASI

Alacak senetleri ve borç senetlerinin tasarruf değeri ile değerlendirilerek muhasebeleştirilmesi öncesi reeskont tutarının hesaplanması ve bu hesaplama çerçevesinde ilgili muhasebe kayıtlarının yapılması gerekir. Reeskont tutarının hesaplanmasında ise aşağıdaki iki formülden yararlanılabilir. Formüllerden ilki senedin tasarruf değerini verirken, ikincisi direkt reeskont tutarının hesaplanmasını sağlar.

$$\text{Senedin Tasarruf Değeri} = \frac{A \times 360}{360_+(n.t)}$$

Formül 1: Senedin Tasarruf Değeri (Dış İskonto)

$$\text{Reeskont Tutarı} = \text{Senedin İtibari Değeri} - \text{Senedin Tasarruf Değeri}$$

$$\text{Reeskont Tutarı} = \frac{A \times n \times t}{360_+(n.t)}$$

Formül 2. Reeskont Tutarı (İç İskonto)

Formüllerde yer alan kısaltmalar ise;

A: Senedin itibari değeri.

n: Değerleme günü ile senedin vadesi arasındaki gün sayısı.

t: Senedin üzerinde yazılı olan faiz oranı ya da T.C. Merkez Bankasınınca belirlenen reeskont oranı. (Yabancı para üzerinden düzenlenen senetlerde senedin üzerinde yazılı faiz oranı yok ise Londra Bankalar Arası Faiz Oranı (LIBOR)¹²

İç İskonto; senedin net değerinden hareketle iskonto tutarının hesaplanmasına dayanır. Dış iskonto oranı ise senedin nominal tutarından hareket eder. Reeskont hesaplamasında iç iskonto yöntemi mi, dış iskonto yöntemi mi uygulanacağı konusunda çeşitli tartışmalar yapılmıştır. Danıştay hesaplamalarda iç iskonto yönteminin kullanılacağı yönünde kararlar verilmiştir. Dış iskonto formülünün kullanılması durumunda iskonto tutarı, senedin nominal değerini geçebilmekte ve senedin reeskont sonrası değerinin eksi görülmesine yol açabilmektedir. Maliye Bakanlığı'nın

¹¹ İÇEL Sedat, NURDAĞ Volkan, " Alacak ve Borç Senetlerinde Reeskont Uygulaması ve Muhasebeleştirilmesi", Vergi Raporu, Sayı:111

¹² Dr. Barış SİPAHI, Marmara Üni. İİBF İŞl. Böl. Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı Ar. Gör. "Alacak Ve Borç Senetlerinde Reeskont"

238 Sıra No'lu VUK Genel Tebliğ'inde reeskont işlemlerinin iç iskonto yöntemi ile yapılması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca söz konusu tebliğ hükümleri uyarınca alacak ve borç senetlerinin reeskontunda dikkate alınacak faiz oranı, eğer senet üzerinde faiz oranı yazılı ise; bu oranın reeskont hesaplamalarında kullanılması gerektiği, şayet senet üzerinde faiz oranı yok ise; bu durumda reeskont hesaplamasında kullanılacak faiz oranının T.C. Merkez Bankası tarafından belirlenen kısa vadeli avans işlemlerine uygulanan faiz oranı belirtilmiştir.

6- REESKONT TUTARININ MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Alacak ve borç senetlerinde hesaplanan reeskont tutarının muhasebeleştirilmesinde bilanço düzenleyici hesaplar olan 122 Alacak Senetleri Reeskontu (-), 322 Borç Senetleri Reeskontu (-) hesapları ile gelir tablosu hesaplarından 647 Reeskont Faiz Gelirleri, 657 Reeskont Faiz Giderleri hesapları kullanılır.

31.12.2010 tarihi itibariyle yapılacak kayıtlar:

- Alacak senetlerine ait hesaplanan reeskontun muhasebeleştirilmesi.

31.12.2010

657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ

122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU

Alacak senetlerinin reeskont kaydı

/

- Borç senetlerine ait hesaplanan reeskontun muhasebeleştirilmesi.

31.12.2010

322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU

647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ

Borç senetlerinin reeskont kaydı

/

01.01.2011 tarihi itibariyle yapılacak kayıtlar:

- Alacak senetlerine ait hesaplanan reeskontun iptali.

01.01.2011

122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU

647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ

Önceki dönemde hesaplanan reeskont tutarının iptali

/

- Borç senetlerine ait hesaplanan reeskontun iptali.

01.01.2011

657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ

322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU

Önceki dönemde hesaplanan reeskont tutarının iptali

/

Örnek 1: (A) A.Ş'nin portföyünde 31.12.2010 tarihi itibari ile nominal değeri 300.000 TL değerleme gününden vadesine kalan gün sayısı 90 olan bir alacak bulunmaktadır. Senet üzerinde faiz oranı %25'tir.

$$\text{Reeskont Tutarı} = \frac{A \times n \times t}{360 + (n \times t)}$$

$$\text{Reeskont Tutarı} = \frac{300.000 \times 90 \times 0,25}{360 + (90 \times 0,25)} = \frac{6.750.000}{382,50} = 17.647$$

31.12.2010	
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ	17.647
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU 17.647	
Alacak senetlerinin reeskont kaydı	
01.01.2011	
122 ALACAK SENETLERİ REESKONTU	17.647
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ	17.647
Önceki dönemde hesaplanan reeskont tutarının iptali	
/	

Örnek 2: (A) A.Ş'nin bilançosunda 31.12.2010 tarihi itibari ile 10.000 USD (Kayıtlara 13.000 YTL olarak alınmıştır) tutarında borç senedinin vadesine 90 gün bulunmaktadır. Senedin faiz oranı % 20 olarak belirtilmiştir. 31.12.2010 itibari ile dolar kuru 1,4 TL olup işletme 90 gün vadeli senedi reeskonta tabi tutmuştur. Bu bilgiler ışığında reeskont tutarı aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

$$\text{Reeskont Tutarı} = \frac{10.000 \times 90 \times 0,20}{360 + (90 \times 0,20)} = \frac{180.000}{378} = 476$$

Yukarıda yapılan hesaplama göre vadesine 90 gün kalan borç senedi için hesaplanan reeskont tutarı 476 USD'dir. 31.12.2010 tarihindeki döviz kuru 1,4 TL olduğu için reeskont tutarı 476 x 1,4 = 666,00 TL'dir.

Yabancı para cinsinden alacak ve borçlarda da muhasebe kayıtları Türk Lirası üzerinden düzenlenen senetler ile aynıdır. Sadece dönem sonunda reeskont işleminden ayrı olarak, bu senetlerin Türk Lirası karşılıkları bilanço günündeki değerlendirme kurlarına göre düzeltilir. Değerleme sonucu oluşan farklar da 646 Kambiyo Karları Hesabı veya 656 Kambiyo Zararları Hesabına aktarılır.

Bu durumda 1,4 - 1,3 = 0,1 x 10.000 = 1.000 TL'nin kur farkı olarak kayıtlara alınması gerekmektedir.

Muhasebe kayıtları aşağıdaki gibidir.

31.12.2010		
656 KAMBIYO ZARARLARI	1000	
321 BORÇ SENETLERİ		1000
31.12.2010		
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU	666	
647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ	666	
01.01.2011		
657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ	666	
322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU		666
/		

7- SONUÇ

Değerleme gününde senedin nominal değeri, değerleme günü ile senedin vade tarihi arasındaki süreye isabet eden faizi de kapsamaktadır. Reeskont işlemi ile faiz miktarı tespit edilmektedir. Tespit edilen miktar, kurumların mali karlarının hesaplanmasında göz önüne alındığından, mükelleflerin vergi matrahları böylece bir çeşit gelecek dönemlerini ilgilendiren gelir ve giderlerinden arındırılmaktadır. Bu makalemizde alacak ve borç senetlerinin değerleme günündeki değerlerine indirgenmesi işlemi olan ve dönemsellik ilkesinin uygulanmasına olanak veren reeskontun tutarının hesaplanmasına, muhasebeleştirilmesine, reeskonta tabi tutulacak senetlerin taşınması gereken şartlara ve bazı özelikli durumlara yer verilmiştir.

KAYNAKÇA:

- 1- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu
- 2- 238 Seri No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- 3- Vergi Usul Kanunu Sirküleri / 41
- 4- SÖYLER Halil, Tüm Yönleri İle Reeskont İşlemleri İstanbul 22 Eylül 2003.
- 5- YILDIZ A.Murat, Dönem Sonu İşlemlerinin Vergisel Boyutu Ankara 2004.
- 6- GÜNGÖR Adem, " Alacak ve Borç Senetlerinde Reeskont Uygulaması", Vergi Raporu, Sayı:99
- 7- İÇEL Sedat, NURDAĞ Volkan, " Alacak ve Borç Senetlerinde Reeskont Uygulaması ve Muhasebeleştirilmesi", Vergi Raporu, Sayı:111
- 8- Dr. Barış SİPAHİ, Marmara Üni. İİBF İşl. Böl. Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı Ar. Gör. "Alacak Ve Borç Senetlerinde Reeskont"
- 9- Beyanname Düzenleme Kılavuzu, HUD yayınları, 2007
- 10- ÖZMEN M.Akif, Gelir ve Kurumlar Vergisi Düzenleme Rehberi, VDD, 2009
- 11- 1 Sıra No' Lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği
- 12- ERANIL,Nuri, "Alacak ve Borç Senetlerinde Reeskont Uygulaması" Vergi Raporu, Sayı:123